

Balla Sándor (Frigyes, helytartó) és Egyed Apollonia (Isabella)

Wagner: Szerelmi tilalom – a Kolozsvári Magyar Opera előadása az Erkel Színházban

Grosse komische Oper – ritkán olvasni ezt egy Wagner-darab címe mellett műfaji meghatározásként. A szerző a darabhoz Shakespeare Szeget szeggel című komédiáját vette alapul, és nagymértékben átdolgozta azt. A téma azonban ugyanaz: az elfojtott vágyak és az álprűdéria kritikája komikus köntösben. A produkció a Kolozsvári Magyar Opera és a Magyar Állami Operaház közös együttműködésben jött létre Szabó Máté rendezésében. Igaz, hogy a Nürnbergi Mesterdalnokokat is vígoperának mondják sokan, aminek valóban pozitív a végkicsengése, senki sem hal meg benne, de filozófiai mondanivalója mégis jóval komolyabb.

Bár Wagner és Verdi egy évben születtek, mégis az utóbbi sokkal több alkalommal vette alapul Shakespeare drámáit, vígjátékait – például Macbeth, Falstaff, Othello. Wagner Szerelmi tilalma kiválóan példázza, miként születhet zenemű egy aktuális szellemi áramlat hatására, arra adott válaszul. Wagner mint az Ifjú Németek tagja, fontosnak tartotta, hogy küzdjön a prűdéria ellen, és végérvényesen szakítani akart a túlzott konzervativizmussal. A fiatal Wagner fellelkesült az új eszmevilág hatására és minden szenvedélyét belekomponálta alakuló operájába. A cselekményt Shakespeare már említett színművéből vette át, de a helyszínt áthelyezte Szicíliába, abba a korba, amikor a sziget német fennhatóság alatt állt. Ennek megfelelően a Földközi-tenger gondtalan, élvhajász népét egy pöffeszkedő idegen, egy német önkényúr sanyargatja. Frigyes helytartó fővesztés terhe mellett törvényen kívül helyezte a csókot, s a testi szerelmet. A fiatal Claudio áthágja a szabályokat, s ezért halálra ítélik; ám testvére, a zárdába vonult novícia, Isabella kegyelemért könyörög érte Frigyesnél. A kormányzó egy feltétellel hajlandó megbocsátani a bűnösnek: ha a szép Izabella titkos randevúra megy vele... A leendő apáca látszólag belemegy az alkuba, ám tervet sző Frigyes ellen: a kormányzó eltitkolt, zárdába dugott feleségét, Marianát küldi maga helyett a találkára, melyet a karnevál tiltott forgatagában tartanak. A két hölgy leleplezi az álszent kormányzót, Claudio visszanyeri szabadságát, a szerelmi tilalomnak pedig vége szakad. Palermo népe azonban megbocsát a kormányzónak, nem bünteti halállal, mert az ellenkezik nézeteikkel.

Az opera zenéje nem igazán hasonlít Wagner ismert, nagy zenedrámáinak melódiáihoz. A nyitány eleje a karnevál motívumával kezdődik, így inkább hasonlít Gilbert, Sullivan, Donizetti vígoperáihoz, sőt még cabaletta is van benne, ami az olasz operák jellemzője. De a nyitány fúvós hangszerei mégis előrevetítik a Bolygó hollandi vagy a Ring szerkezetét. Wagner voltaképpen Auber stílusát olvasztotta egybe kora neves operaszerzőinek hangvételével.

E sorok írója a január 12-ei előadást látta, s megállapítja, hogy *Egyed Apollónia* Isabella-alakításából kitűnik, hogy számára az az első, hogy jól kidolgozza a szerepet, amit a zene, a szöveg, a helyzet sugall. Fel kell jegyeznünk, hogy azon művészek egyike, akik tudnak pusztán a hangjukkal mosolyogni, és ezt a kivételes adottságát bőven kamatoztatta pályája számos szerepében. Az „Egy árva lány” kezdetű lírai áriája egyszerűen fantasztikus volt. Mivel az operában próza is van, így sajnos meg kell állapítani, hogy az első felvonásban még a 15. sorban sem lehetett igazán hallani beszédét. De ez szerintem a rendezés hibája, mert előbbre kellett volna hozni a színre, mikor szöveget mond.

Balla Sándor

korunk egyik legjobb baritonja. Nemrég külföldön sorozatban énekelt nagy sikerrel a Rigoletto címszerepét. Hatalmas drámai ereje, színjátszókészsége és hangjának árnyaltsága a Tito Gobbi-típusú nagy énekes-színészek közé emeli.

Pataki Adorján

Claudio szerepében hozta a formáját, csupán egyszer vettem nála észre éles hangot. Tudja, ha énekel, akkor önmaga a hangszer, a testéből fakad a hang, és az a dolga, hogy összhangot alkosson a színpadi jelenléte révén a többiekkel. A Luziót alakító, éneklő

Szabó Levente

fejlődött pályafutása során a legtöbbet. Még érezni kissé az operettes hangot, de a matériája egyre erősödik. Színészként pedig kiváló.

Barabás Zsuzsának

Mariana szerepében ebben az operában sajnos kevés énekelnivalója akadt, de áriája szívhez szóló. Megtanult drámai lenni, hogy elfedje hibáit. Ez pedig nagyon jól ment neki. A művésznő elsajátította azt a rendkívül hatásos és fenséges színpadi jelenléte, ami mára összeolvadt a nevével.

Szilágyi János

Brighella és

Hary Judit

Dorella szerepében bizonyították, hogy nem csak remek énekesek, de elsőrangú színészek is.

Létezik egy bizonyos technika, vagy inkább határterület, ahol a művészet és a technika szétválaszthatatlan, ahol nem lehet tudni, hol kezdődik a művészet, és hol szűnik meg a technika. Ez a terület a hangzás, mondhatnám a hangzás poézise. Néha nehéz eldönteni, hogy a zene poétikus-e, vagy a zene hangzása. S hogy milyen módon tud valaki a zenekarból egy bizonyos színt, a színeknek különös poézisét elővarázsolni, ezt tekinthetjük technikának is,

művészetnek is. Vagy másként; olyan technika, amihez fül kell, amit nem lehet kézzel megvalósítani. Hallani kell tudni. Hallani, hogy egy hangszer mikor erőltet, hogy meddig bírja levegővel, érezni kell, mi a rézfúvós hangzásnak az a foka, ami már nyers, érezni kell, hogy egy hangszer szólójával szemben meddig mehet el a többi, hogy ne szolgáljon, hanem gazdagon és színesen kíséren, de a szóló mégis szóló maradjon. Ez is technika. De olyan, ami már művészet is. Ezt a művészetet képviseli a karmester, *Selmeczi György*, akinek pálcája alatt nagyon jól szólt a zenekar és az énekkar. Ez az előadás is bebizonyította, hogy a Kolozsvári Magyar Opera Európa élvonalába tartozik. S várjuk a kolozsváriak Don Giovanniját.

Medveczky Attila